

Bruselj, 13. junij 2016
(OR. en)

9222/16

ECOFIN 462
UEM 208
SOC 326
EMPL 222
COMPET 296
ENV 341
EDUC 197
RECH 188
ENER 204
JAI 452

DOPIS

Pošiljatelj:	generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Št. dok. Kom.:	9136/16 ECOFIN 427 UEM 177 SOC 291 EMPL 187 COMPET 264 ENV 308 EDUC 164 RECH 156 ENER 169 JAI 414 - COM(2016) 339 final
Zadeva:	Priporočilo za PRIPOROČILO SVETA v zvezi z nacionalnim programom reform Nizozemske za leto 2016 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Nizozemske za leto 2016

V prilogi vam pošiljamo navedeni osnutek priporočila Sveta, ki so ga pregledali in potrdili različni odbori Sveta, temelji pa na predlogu Komisije COM(2016) 339 final.

PRIPOROČILO SVETA

z dne ...

v zvezi z nacionalnim programom reform Nizozemske za leto 2016 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Nizozemske za leto 2016

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik¹ in zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij² in zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

¹ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.

² UL L 306, 23.11.2011, str. 25.

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 26. novembra 2015 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2016. Evropski svet je na zasedanju 17. in 18. marca 2016 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 26. novembra 2015 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem je Nizozemsko opredelila kot eno od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi priporočilo za priporočilo Sveta glede ekonomske politike euroobmočja. To priporočilo je Evropski svet potrdil na zasedanju 18. in 19. februarja 2016, Svet pa ga je sprejel 8. marca 2016³. Nizozemska bi morala kot država, katere valuta je euro, in zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev ekonomske in monetarne unije zagotoviti, da to priporočilo v celoti in pravočasno izvede.
- (2) Poročilo o državi za Nizozemsko za leto 2016 je bilo objavljeno 26. februarja 2016. V njem je bil ocenjen napredek Nizozemske pri izvajanju priporočil za posamezne države, ki jih je Svet sprejel 14. julija 2015, in doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020. Poročilo o državi vsebuje tudi rezultate poglobljenega pregleda v skladu s členom 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011. Komisija je 8. marca 2016 predstavila rezultate poglobljenega pregleda. Na podlagi opravljene analize Komisija ugotavlja, da na Nizozemskem ni makroekonomskih neravnotežij. Ključnega pomena je odpraviti zelo visoko zadolženost gospodinjstev. Velik in stalen presežek na tekočem računu, ki odraža strukturne značilnosti gospodarstva in oblikovanje politik v zvezi z nefinančnimi družbami, ostaja izziv, tudi zaradi učinkov prelivanja v druge države članice euroobmočja.

³ UL C 96, 11.3.2016, str. 1.

- (3) Nizozemska je 28. aprila 2016 predložila nacionalni program reform za leto 2016 in program stabilnosti za leto 2016. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.
- (4) Ustrezna priporočila za posamezne države so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov za obdobje 2014–2020. Kot je predvideno v členu 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta⁴, lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti evropskih strukturnih in investicijskih skladov z dobrim gospodarskim upravljanjem.

⁴ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

- (5) Za Nizozemsko trenutno veljajo preventivni del Pakta za stabilnost in rast ter prehodne določbe glede dolga. Vlada v programu stabilnosti za leto 2016 načrtuje, da se bo nominalni saldo postopno izboljšal, in sicer na 0,1 % BDP v letu 2019. Hkrati načrtuje tudi poslabšanje preračunanega strukturnega salda⁵ v letu 2016, in sicer na -1,4 % BDP, nato pa njegovo izboljšanje. Srednjeročni proračunski cilj, tj. strukturni primanjkljaj v višini 0,5 % BDP, naj bi bil dosežen v letu 2019. Vendar naj bi bil na podlagi preračunanega strukturnega salda srednjeročni proračunski cilj dosežen že od leta 2018. V skladu s programom stabilnosti se pričakuje, da bo delež javnega dolga v BDP dosegel 65,4 % v letu 2016 in se nato postopoma zmanjšal na 58,9 % v letu 2019. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je verjeten. Glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2016 obstaja za Nizozemsko ob nespremenjenih politikah tveganje določenega odklona od zahtev iz preventivnega dela v letu 2016 ter v letih 2016 in 2017 skupaj. Nizozemska naj bi v letu 2016 izpolnjevala prehodne določbe glede dolga, po izteku prehodnega obdobja pa v letu 2017 merilo glede zmanjšanja dolga. Svet na podlagi ocene programa stabilnosti in ob upoštevanju pomladanske napovedi Komisije iz leta 2016 meni, da bo Nizozemska večinoma izpolnjevala določbe Pakta za stabilnost in rast. Kljub temu bodo za izpolnjevanje določb v letih 2016 in 2017 potrebni dodatni ukrepi.

⁵ Strukturni saldo, kot ga je preračunala Komisija na podlagi informacij iz programa stabilnosti z uporabo skupno dogovorjene metodologije.

- (6) Nedavno povišanje stopnje zaposlenosti je mogoče v celoti pripisati večjemu številu zaposlenih s pogodbami za določen čas in samozaposlenih. Čeprav je Nizozemska sprejela ukrepe za odpravo te težave, je potreben celovitejši pristop. Nizke stopnje prehoda s pogodb za določen čas na pogodbe za nedoločen čas še vedno predstavljajo tveganje za segmentacijo trga dela. Visok in naraščajoč delež pogodb za določen čas je mogoče opaziti v okviru velikih razlik v delovnopravnih določbah med pogodbami za določen in tistimi za nedoločen čas. Samozaposleni brez zaposlenih so pogostejše premalo zavarovani pred invalidnostjo, brezposelnostjo in starostjo, kar bi lahko dolgoročno vplivalo na vzdržnost sistema socialne varnosti. Uvedenih je bilo več ukrepov za zmanjšanje razlik med pogodbami za nedoločen in tistimi za določen čas. Ugoden davčni sistem in odsotnost obveznosti plačila nekaterih prispevkov za socialno varnost še vedno zagotavljata finančne spodbude za samozaposlovanje.
- (7) Eden od ključnih izzivov pri odpravi visoke zadolženosti gospodinjstev je stanovanjski trg, na katerem so se v zadnjih desetletjih nakopičile togosti in izkrivljajoče spodbude, ki oblikujejo vzorce stanovanjskega financiranja in varčevanja v tem sektorju. Dejstvo, da gospodinjstva povečujejo bruto hipotekarni dolg na podlagi stanovanjskega premoženja, je večinoma posledica dolgoletnih fiskalnih spodbud, zlasti davčne olajšave za hipotekarne obresti. Od leta 2012 je bilo izvedenih več ukrepov za delno odpravo te težave, ki pa niso bili okrepljeni v skladu s priporočilom Sveta iz leta 2015. Razvoj dobro delujočega zasebnega najemniškega trga ovirajo subvencije v drugih stanovanjskih podsektorjih. Sektor socialnih stanovanj je eden največjih v Uniji, vendar se stanovanja ne dodelijo vedno učinkovito tistim, ki so resnično v stiski. V tem sektorju je bilo uvedeno razlikovanje višine najemnin glede na dohodke gospodinjstev. Stanovanjske družbe bodo morale ločevati dejavnosti v splošnem gospodarskem interesu (tj. socialna stanovanja) od drugih dejavnosti. Ker so bile nekatere izkrivljajoče spodbude za povezovanje najemnine z višino dohodkov na trgu socialnih stanovanj odpravljene, je primerno, da se s tega dela priporočila Sveta iz leta 2015 preide na spremljanje razmer. Hkrati ostaja stanovanjski trg zelo izkrivljen in še naprej ustvarja davčne spodbude za zadolževanje gospodinjstev. Pri teh vprašanjih je potreben nadaljnji napredek.

- (8) Poleg izkrivljanj na stanovanjskem trgu obvezni nedavčni prispevki v drugi steber pokojninskega sistema obremenjujejo razpoložljivi dohodek gospodinjstev. Drugi steber pokojninskega sistema deluje dobro v smislu kakovosti in ustreznosti, vendar ima pomanjkljivosti v smislu medgeneracijske pravičnosti, preglednosti in odpornosti na ekonomske pretese. V zadnjih letih se je vzdržnost pokojninskega sistema izboljšala s povišanjem upokojitvene starosti na 67 let do leta 2021 in njeno povezavo s pričakovano življenjsko dobo po tem letu. Pokojninski prispevki so se v povprečju znižali, odkar se je znižala najvišja davka oproščena odmerne stopnja pri pokojninah. Primerna znotraj- in medgeneracijska porazdelitev stroškov in tveganj, ki bi presegala sprejeta pravila o usklajevanju z inflacijo in finančnih rezervah (okvir finančne ocene), bi gospodinjstvom pomagala, da finančna sredstva uporabijo v rasti prijaznejše namene. Vlada je napovedala, da namerava v sodelovanju s socialnimi partnerji izvesti obsežno reformo drugega stebra pokojninskega sistema, da bi ustvarila preglednejši in aktuarsko pravičnejši sistem.
- (9) Med gospodarsko krizo so se naložbe zelo zmanjšale, pri čemer so od takrat le delno okrevale. Pomanjkljivosti pri naložbah v celotnem gospodarstvu se zdijo zelo ciklične, pri čemer so posledica poslabšanja razmer na stanovanjskem trgu in odločitev v okviru konsolidacije javnih financ. Čeprav se zdijo ovire za naložbe majhne, kaže, da je nizka raven naložb v gradbeni sektor in obnovljivo energijo povezana z negotovostjo na trgih in regulativnimi dejavniki. Kljub izboljšanju kreditnih pogojev so se tveganja za nova posojila v trenutnem finančnem okolju povečala. Javnofinančni odhodki na področju raziskav in razvoja se od leta 2014 zmanjšujejo, medtem ko zasebni odhodki na tem področju ostajajo nizki. Svet je zato leta 2015 Nizozemski priporočil, naj javne odhodke preusmeri v podporo naložbam v raziskave in razvoj ter si prizadeva za izboljšanje zasebnih odhodkov na tem področju. Javni in zasebni odhodki na področju raziskav in razvoja so nizki glede na raven izobrazbe, akademskih dosežkov in gospodarskega razvoja.

- (10) V okviru evropskega semestra je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Nizozemske in jo objavila v poročilu o državi za leto 2016. Prav tako je ocenila program stabilnosti in nacionalni program reform ter ukrepanje po priporočilih, ki jih je Nizozemska prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Evropske unije z vključitvijo prispevka na ravni EU v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialnoekonomsko politiko na Nizozemskem, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami EU. Priporočila v okviru evropskega semestra so izražena v priporočilih od 1 do 3.
- (11) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil program stabilnosti, njegovo mnenje⁶ pa je izraženo zlasti v priporočilu 1.
- (12) Svet je ob upoštevanju poglobljenega pregleda, ki ga je opravila Komisija, in te ocene preučil nacionalni program reform in program stabilnosti. Njegova priporočila v skladu s členom 6 Uredbe (EU) št. 1176/2011 so izražena v priporočilu 3 –

⁶ V skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

PRIPOROČA, da Nizozemska v obdobju 2016–2017 ukrepa tako, da:

1. Omeji odklon od srednjeročnega proračunskega cilja v letu 2016 in doseže letno fiskalno prilagoditev v višini 0,6 % BDP v letu 2017. Preusmeri javne odhodke v večjo podporo naložbam v raziskave in razvoj.
2. Odpravi preostale ovire pri zaposlovanju delavcev s pogodbami za nedoločen čas in olajša prehod s pogodb za določen čas na pogodbe za nedoločen čas. Obravnava znatno povečanje števila samozaposlenih brez zaposlenih, med drugim tudi z zmanjšanjem davčnih izkrivljanj v korist samozaposlovanja, ne da bi pri tem ogrozila podjetništvo, in spodbujanjem dostopa samozaposlenih do cenovno dostopnega socialnega varstva.
3. Sprejme ukrepe, da drugi steber pokojninskega sistema postane preglednejši, medgeneracijsko pravičnejši in odpornejši na pretrese. Sprejme ukrepe za zmanjšanje preostalih izkrivljanj na stanovanjskem trgu in davčnih spodbud za zadolževanje gospodinjestev, zlasti z zmanjšanjem davčne olajšave za hipotekarne obresti.

V Bruslju,

*Za Svet
Predsednik*
